

Seminář moderních dějiny Číny II.

Úvodní hodina

© Mgr. Adam Cabiš

Cíle a organizace kurzu

- Seznámit studenty s problematikou historické analýzy pramenů k moderním dějinám Číny
- Průběh hodiny:
  - Krátký úvod vyučujícího do problematiky
  - Přednesení úvodního příspěvku diskuze studentem / studenty
    - Prezentace + komentář v délce 8-10 normostran (25-30 minut)
    - Diskuze na dané téma

Akcentované tématické celky

- pozdní čínské císařství, jeho úpadek a pád do polokoloniální závislosti
- zánik Dračího trůnu a vznik Čínské republiky
- druhá světová válka na Dálném východě, příčiny, souvislosti, důsledky
- Čína pod rudými prapory – Mao Zedong a jeho éra

V rámci úspěšného absolvování kurzu by měl student být schopen:

- použít psané historické prameny v kontextu moderních dějin Číny
- analyzovat text historického pramene za pomoci seriózních metod historického výzkumu
- prezentovat výsledky své historický analýzy daného historického pramene
- osvojit si schopnost historické argumentace v rámci dějin Číny
- orientovat se v problematice moderních dějin Číny

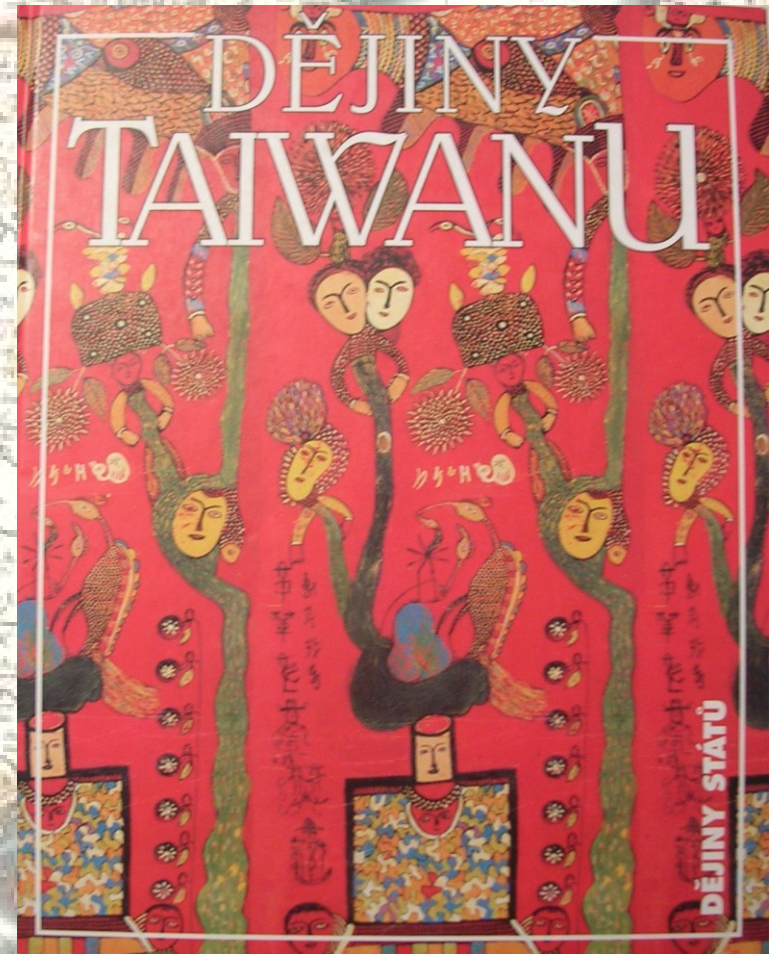

Časový harmonogram

Čt 18. 9.	Úvodní hodina
Čt 25. 9.	Pozdní dynastie Qing
Čt 2. 10.	Počátky orientalistiky
	Čína v polokoloniální závislosti
Čt 9. 10.	Boxerské povstání I.
	Boxerské povstání II.
Čt 13. 11.	Přechodné bydliště: Čína
	Čína v první polovině 20. století očima mocných
Čt 20. 11.	Čína v první polovině 20. století očima učených I.
	Čína v první polovině 20. století očima učených II.
	Evropa v první polovině 20. století očima Dálného východu
Čt 27. 11.	Tibet a Čína I.
	Tibet a Čína II.
Čt 4. 12.	Rudé běsnění I.
	Rudé běsnění II.
Čt 11. 12.	Rudý císař

Doporučená literatura

**Bakešová, Ivana; Fürst, Rudolf;
Heřmanová, Zdenka. *Dějiny
Taiwanu*. Praha, Nakladatelství
Lidové Noviny, 2004, 303 s.**

**Bakešová, Ivana. Československo-
Čína 1918–1949. Rakovník,
nákladem vlastním, 1997. 147 s.**

**Bakešová, Ivana. Čína ve XX.
století, díl 1. Olomouc,
Univerzita Palackého
v Olomouci, 2001. 126 s.**

v
Čína
ve XX. století
díl 1.

IVANA BAKEŠOVÁ

Olomouc 2001

Bakešová, Ivana. Čína ve XX. století, díl 2. Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. 218 s.

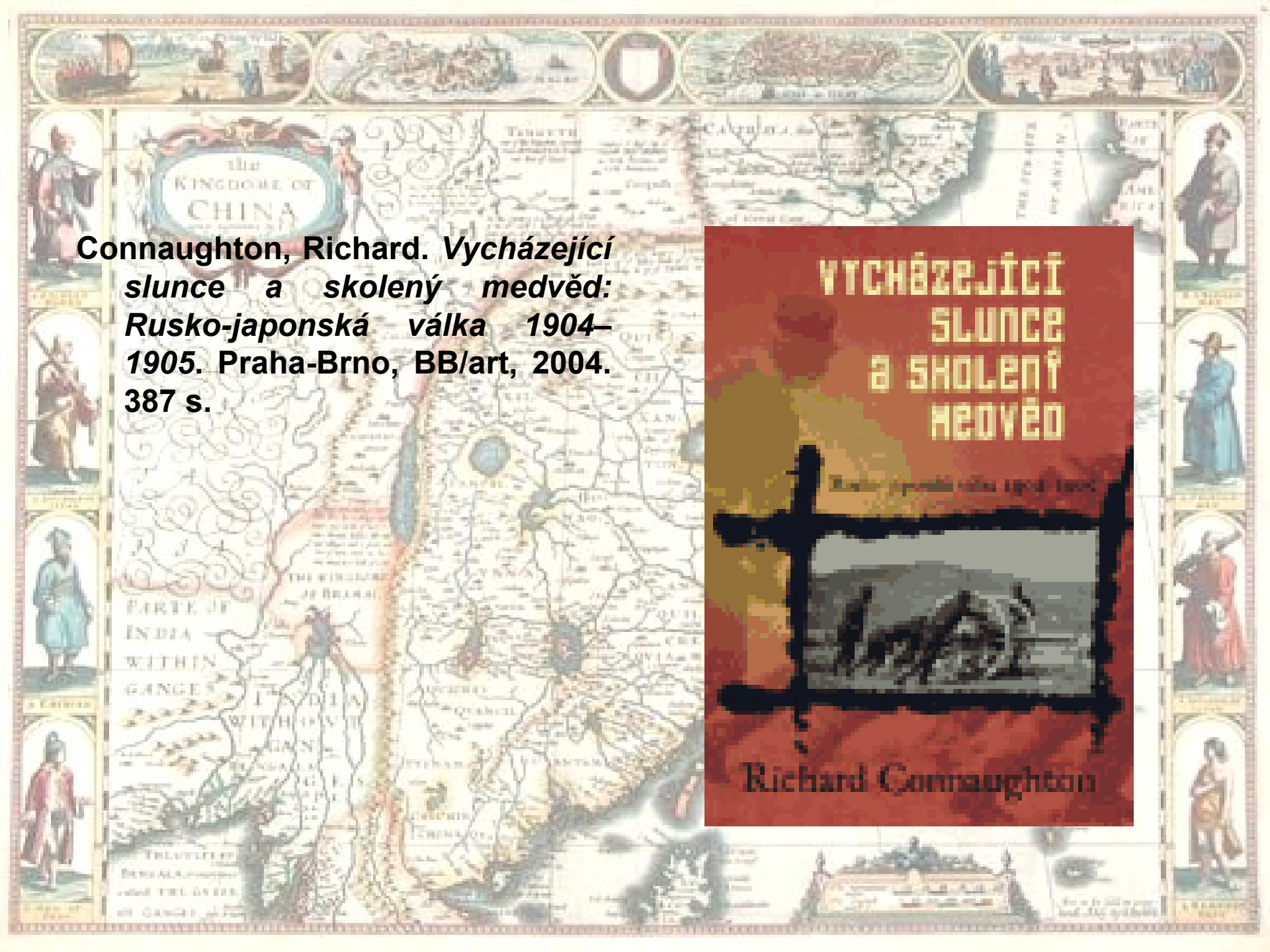
Čína ve XX. století

díl 2.

IVANA BAKEŠOVÁ

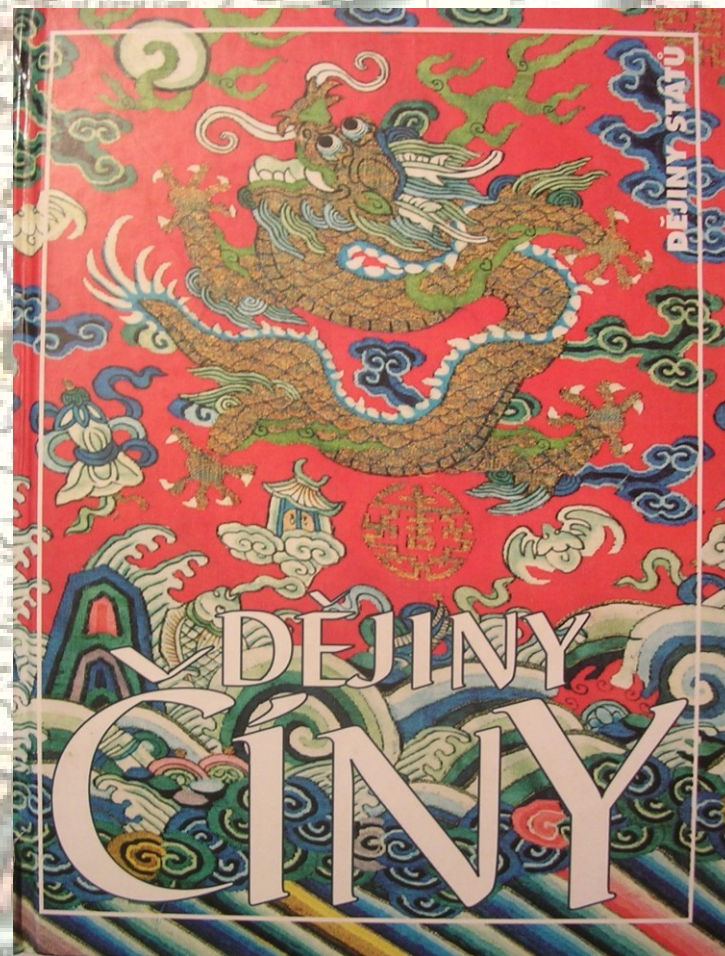
Olomouc 2003

Connaughton, Richard. *Vycházející slunce a skolený medvěd: Rusko-japonská válka 1904–1905*. Praha-Brno, BB/art, 2004. 387 s.

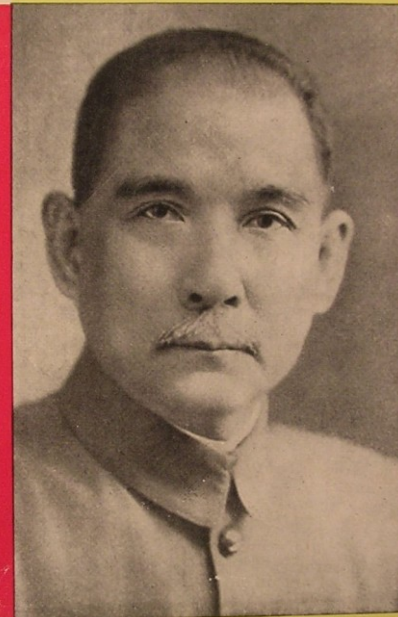

Fairbank, John F. (ed.) *Dějiny Číny*.
Praha, Nakladatelství Lidové
noviny, 1998. 656 s.

Fass, Josef. *Sunjatsen*. Praha, Svoboda, 1966. 212 s.

PORTRÉTY

SUNJATSEN

JOSEF FASS

Fürst, Rudolf. *Čína ve XX. století, díl 3.* Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. 189 s.

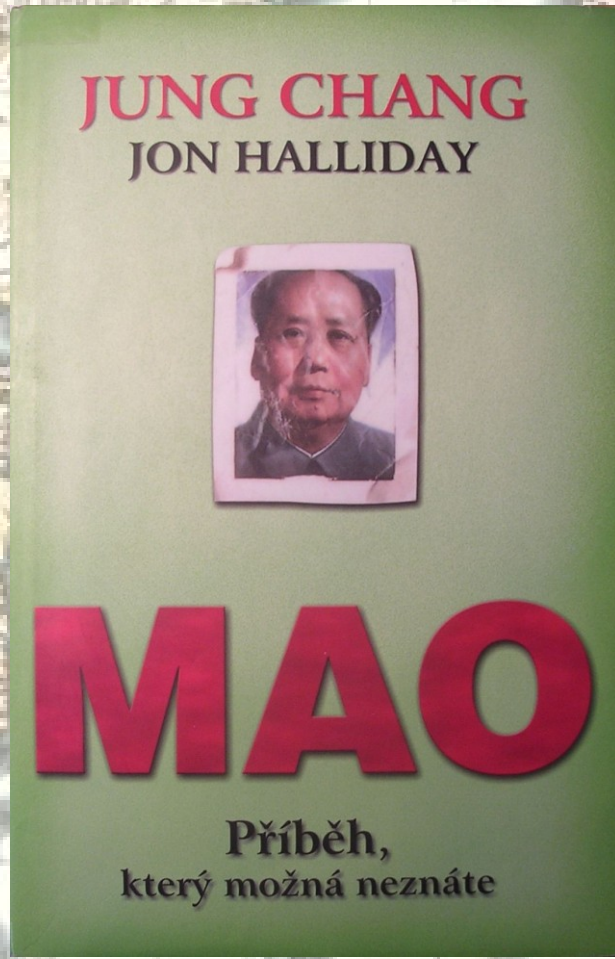
Čína
ve XX. století
díl 3.

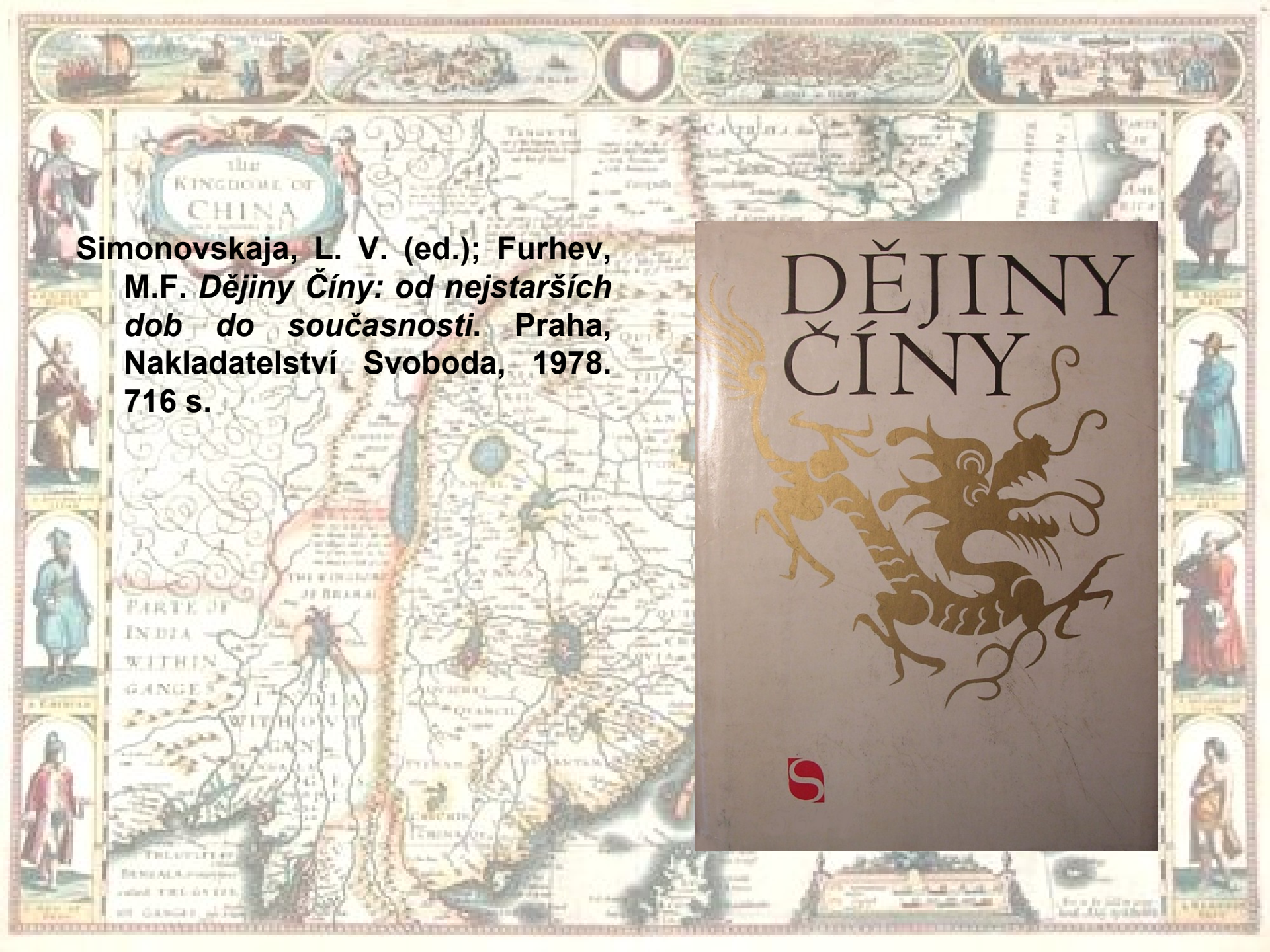
RUDOLF FÜRST

★
OBDOBÍ 1989–2005

Olomouc 2006

Halliday, Jon; Jung Chang. *Mao: Příběh, který možná neznáte.*
Praha, Beta, 2006. 719 s.

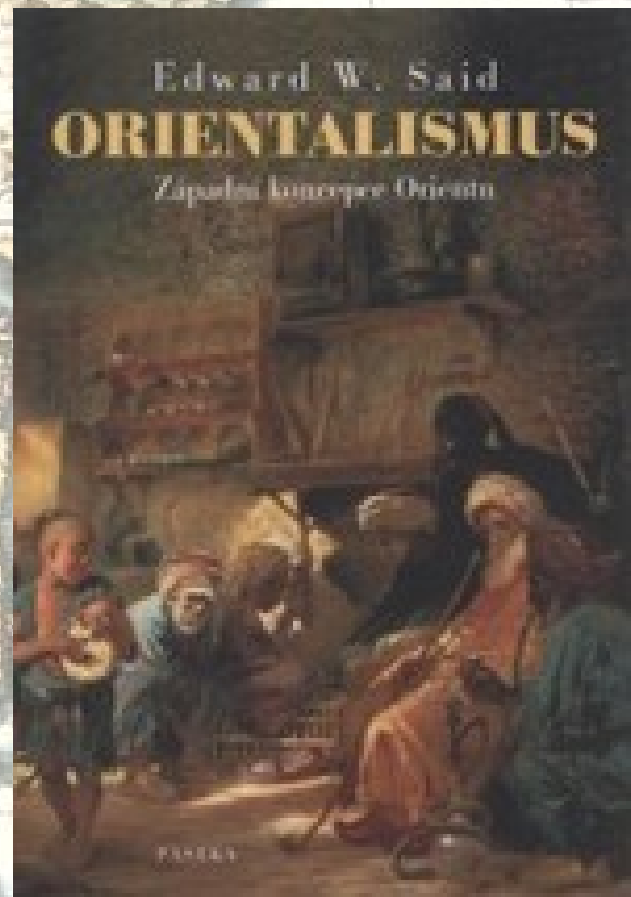
A historical map of China, titled 'the KINGDOM OF CHINA', is the background. The map shows the geographical outline of China and surrounding regions like 'PARTS OF INDIA WITHIN GANGES' and 'PARTS OF INDIA WITHOUT GANGES'. The map is framed by a decorative border of small circular vignettes depicting various scenes and figures. A semi-transparent book cover is overlaid on the right side of the map.

Simonovskaja, L. V. (ed.); Furhev, M.F. *Dějiny Číny: od nejstarších dob do současnosti.* Praha, Nakladatelství Svoboda, 1978. 716 s.

DĚJINY ČÍNY

Said, Edward W. *Orientalismus: západní koncepce Orientu.* Praha: Paseka, 2008. 459 s.

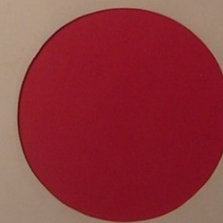

Skřivan, Aleš st. *Japonská válka*
1931–1945. Praha, Libri, 1997.
553 s.

ALEŠ SKŘIVAN

japonská válka

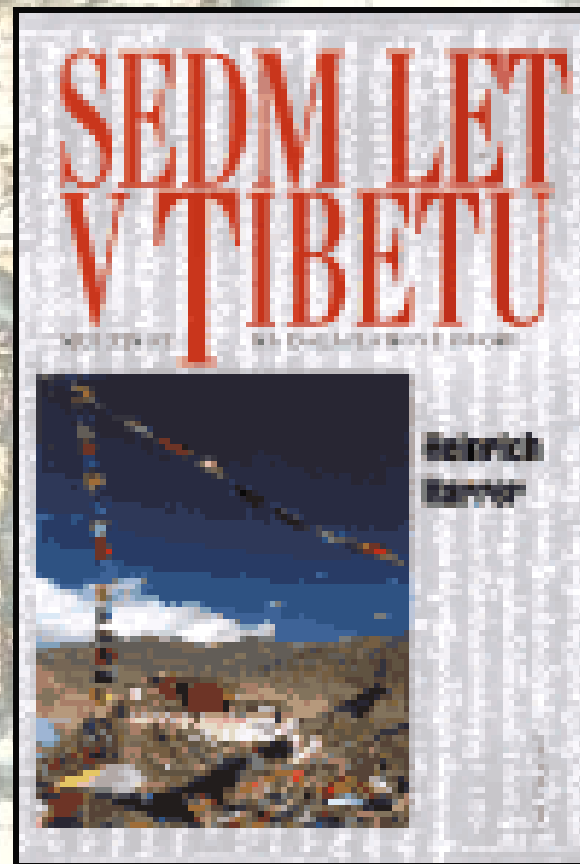
1931–1945

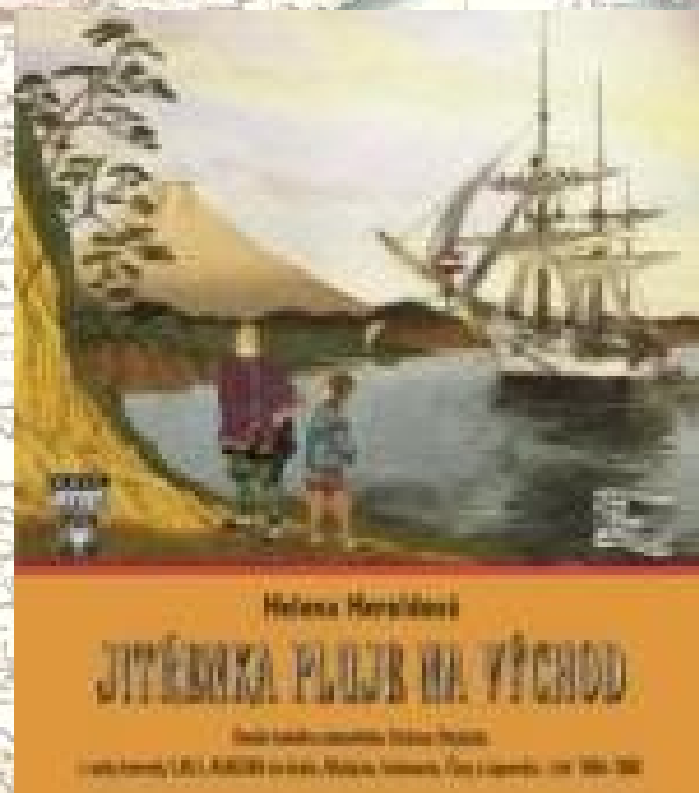
HISTORICKÁ ŘADA

Doporučené prameny

HARRER, Heinrich. *Sedm let v Tibetu: Můj život na dvoře dalajlámy*. Praha: Olympia, 1972. 375 s.

HEROLDOVÁ, Helena. *Jitřenka pluje na východ: deník českého námořníka Václava Stejskala z cesty korvety S.M.S. Aurora do Malajsie, Indonésie, Číny a Japonska z let 1886-1888.* Praha: Mare-Czech, 2008. 211 s.

HUC, Évariste Rébus; GABET, Joseph. Cesta do Lhasy, kterou se svým druhem P. Josephem Gabetem v letech 1844 až 1846 vykonal a podle vzpomínek vypsál P. Evariste-Régis Huc někdejší misionář v říši Čínské. 2. vyd., (v MF 1. vyd.). Praha: Mladá fronta, 1971. 413 s.

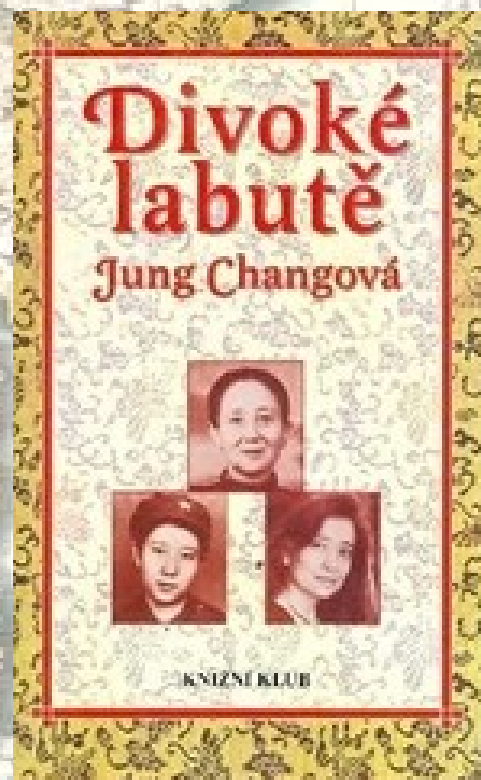
Cesta do Lhasy

kteří se svým druhem P. Josephem Gabetem v letech 1844 až 1846 vykonal a podle vzpomínek vypsál P. Evariste-Régis Huc někdejší misionář v říši Čínské

VYDALO NAKLADATELSTVÍ MLADÁ FRONTA, PRAHA

**JUNG CHANG. *Divoké labutě*. Praha:
Knížní klub, 1996. 539 s.**

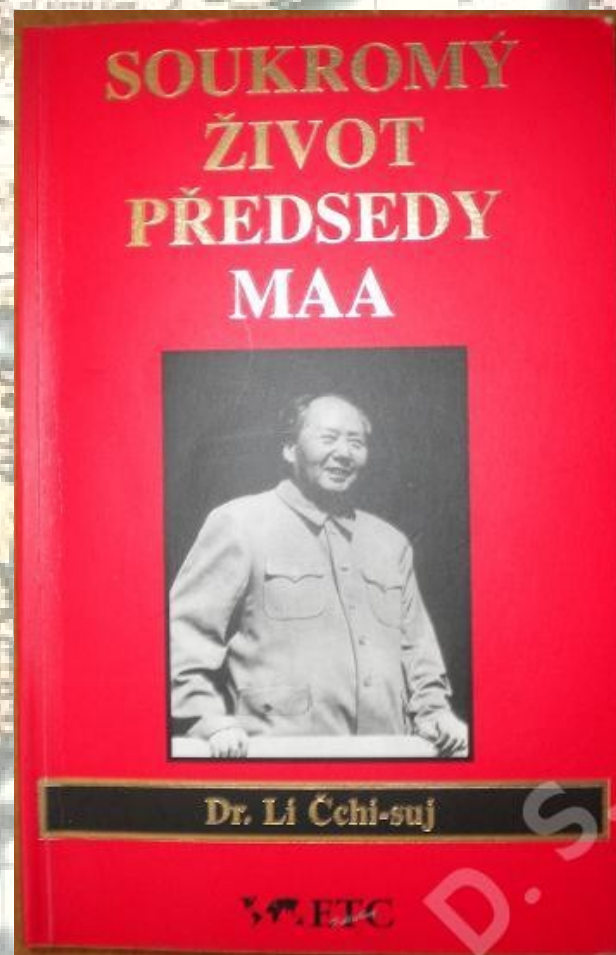

KORSAKOV, V. V. Pekingské události: osobní vzpomínky z obléhání velvyslanectev v Pekině; květen–srpen 1900. Praha: Nakladatelství - E. Beaufort – knihtiskárna, 1901. 348 s.

LI Zhisui. *Private Life of Chairman Mao*. London: Random House, 1996. 736 s.

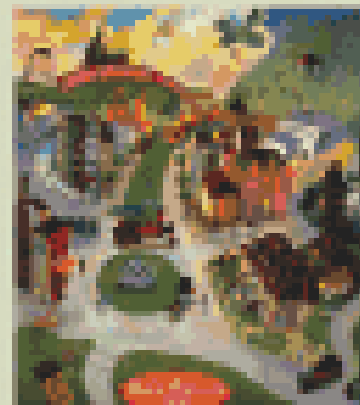
LI Čchi-suj. (LI Zhisui) *Soukromý život předsedy Maa*. Praha: ETC, 1996. 377 s.

LIANG, Hsi-huey. *Mezi Berlínem a Prahou: střední Evropa ve vzpomínkách čínského historika*. Vyd. 1. Praha: Prostor, 2006. 433 s.

Mezi Berlínem a Prahou

Hsi-Huey Liang

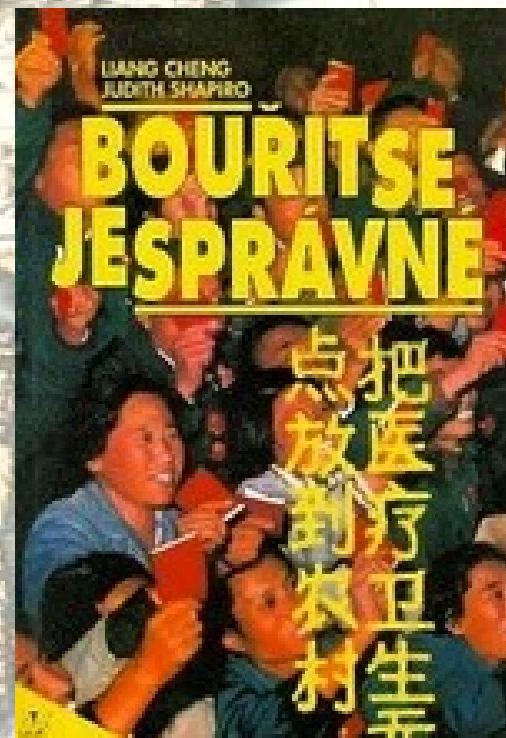

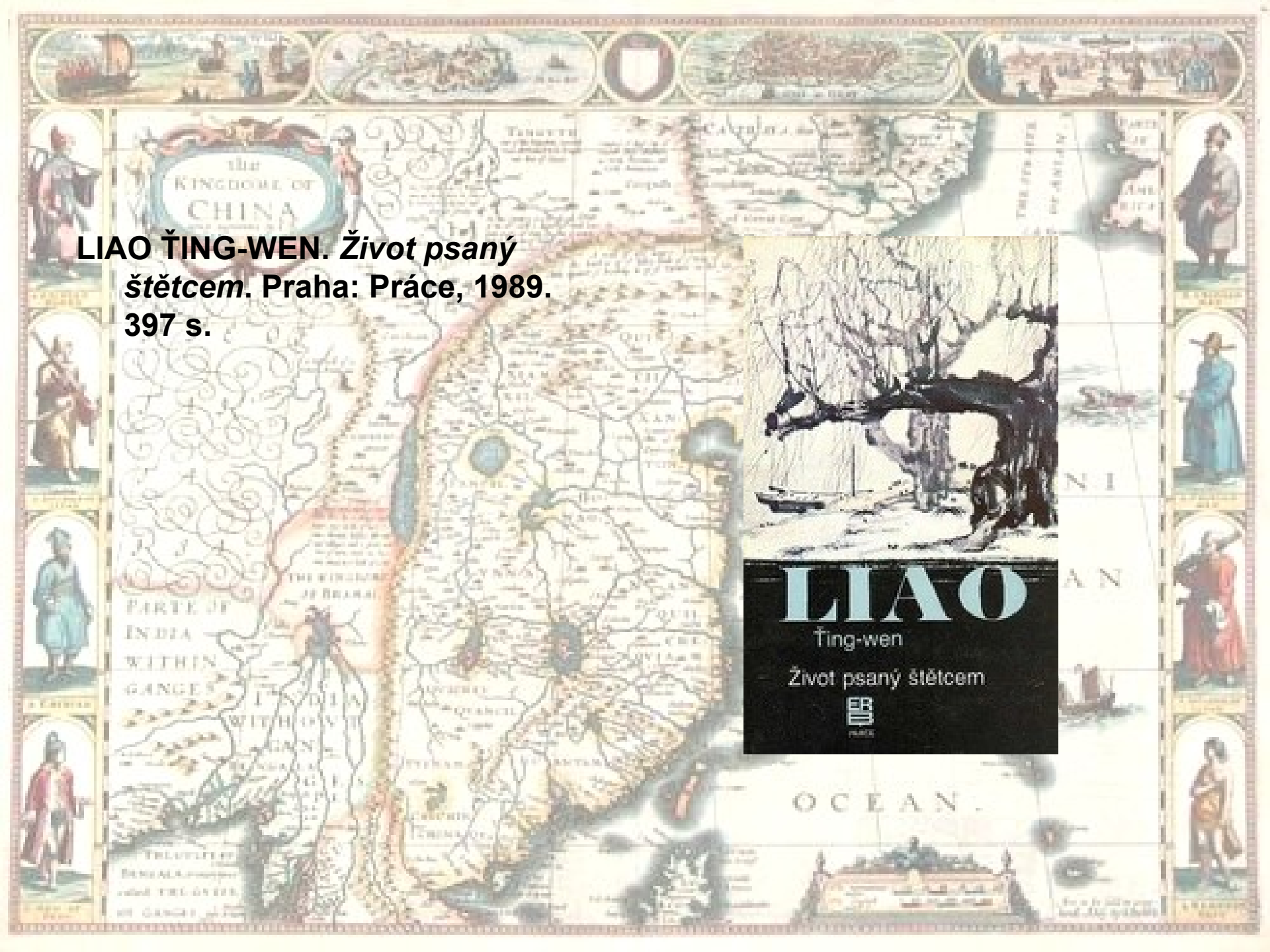
Střední Evropa ve vzpomínkách
čínského historika

OCEAN

LIANG CHENG. *Bouřit se je správné.* Praha: Lidové noviny, 1994. 262 s.

LIAO ŤING-WEN. *Život psaný štětcem.* Praha: Práce, 1989. 397 s.

LIAO

Ťing-wen

Život psaný štětcem

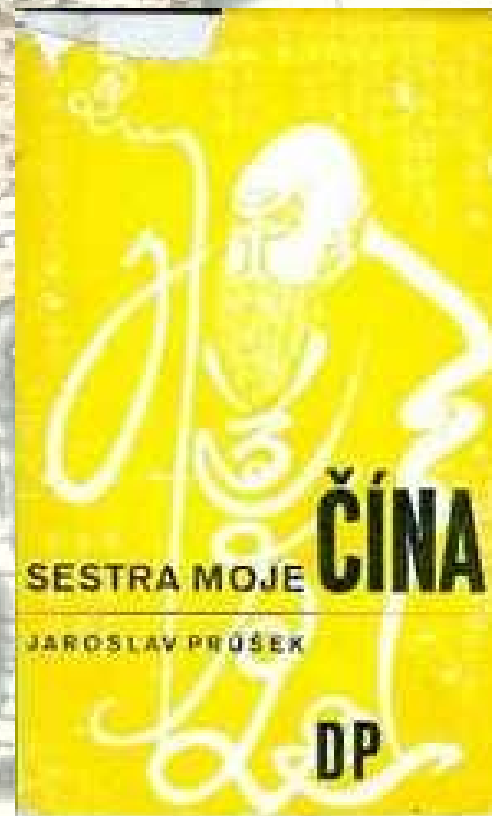

OCEAN.

**LOTI, Pierre. *Poslední dni Pekinku.*
Praha: Kraft, 1924-1925. 306 s**

PRŮŠEK, Jaroslav. *Sestra moje Čína*. Praha: Vydavatelstvo družstevní práce. 339 s.

OCEAN.

PUYI. *Byl jsem posledním císařem čínským.* Praha: Panorama, 1990. 356 s.

Za vlády císaře angasta ● Věšbí spory v Zlatém
reléfu ● Magnát big přívěščí ● Pochůz císařem
Koree kuzi ● V oběskobí jítě smrti ● Pírnáka je
potěšující dšubost

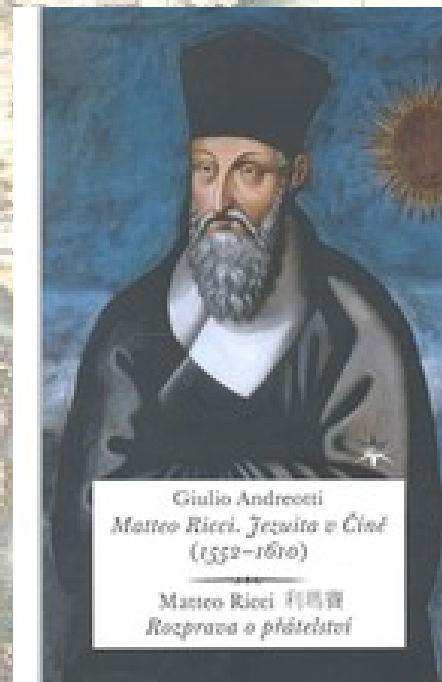
1990
356 s.

Pchu-i
byl jsem
posledním
císařem
čínským

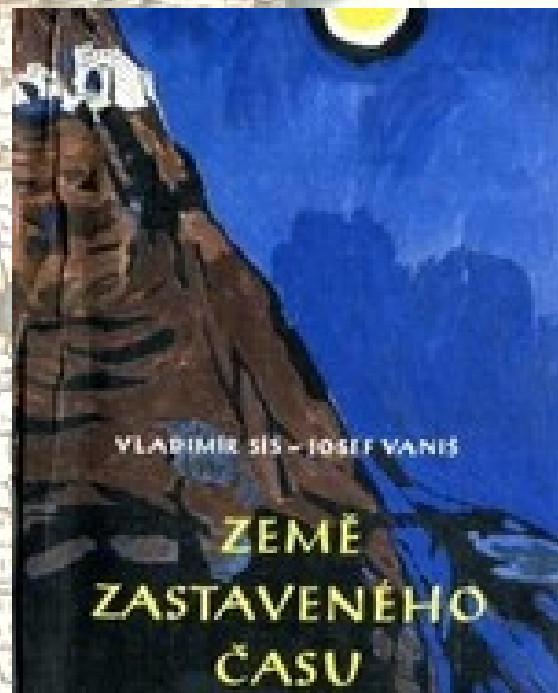

OCEAN

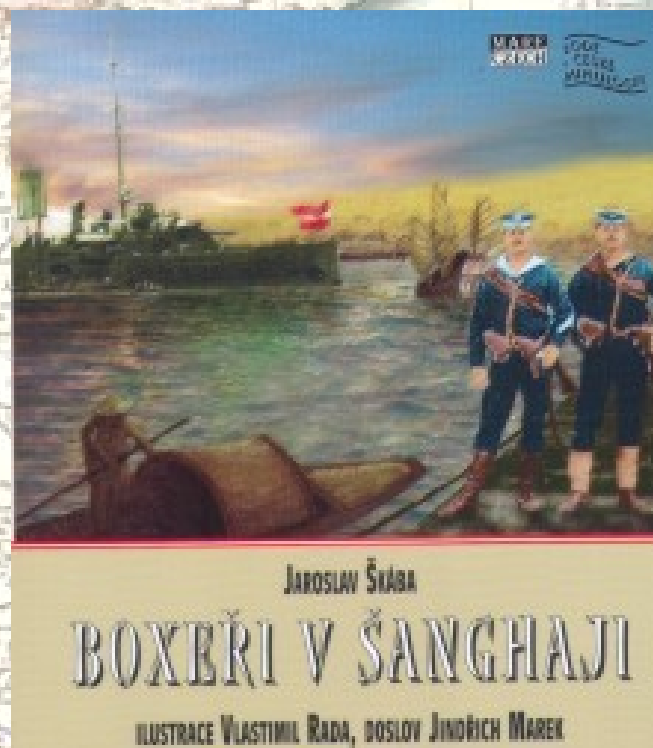
SLAVÍČEK, Karel. *Listy z Číny do vlasti a jiná korespondence s evropskými hvězdáři: (1716–1735)*. Praha: Vyšehrad, 1995. 269 s.

SÍS, Vladimír; VANIŠ, Josef. Země zastaveného času. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1959. 146 s

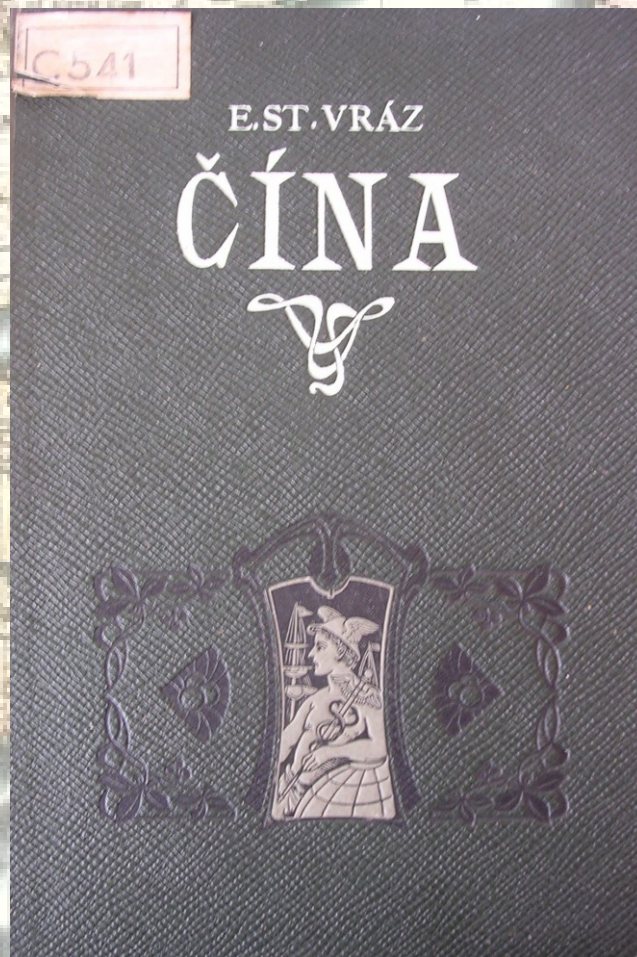

ŠKÁBA, Jaroslav. *Boxeři v Šanghaji*. Vyd. 3., V nakl. Mare-Czech 1. Praha: Mare-Czech, 2005. 144 s.

VRÁZ, E. St. Čína: cestopisné črty.
Praha: Nakladatelství Bursík &
Kohout, 1904. 411 s.

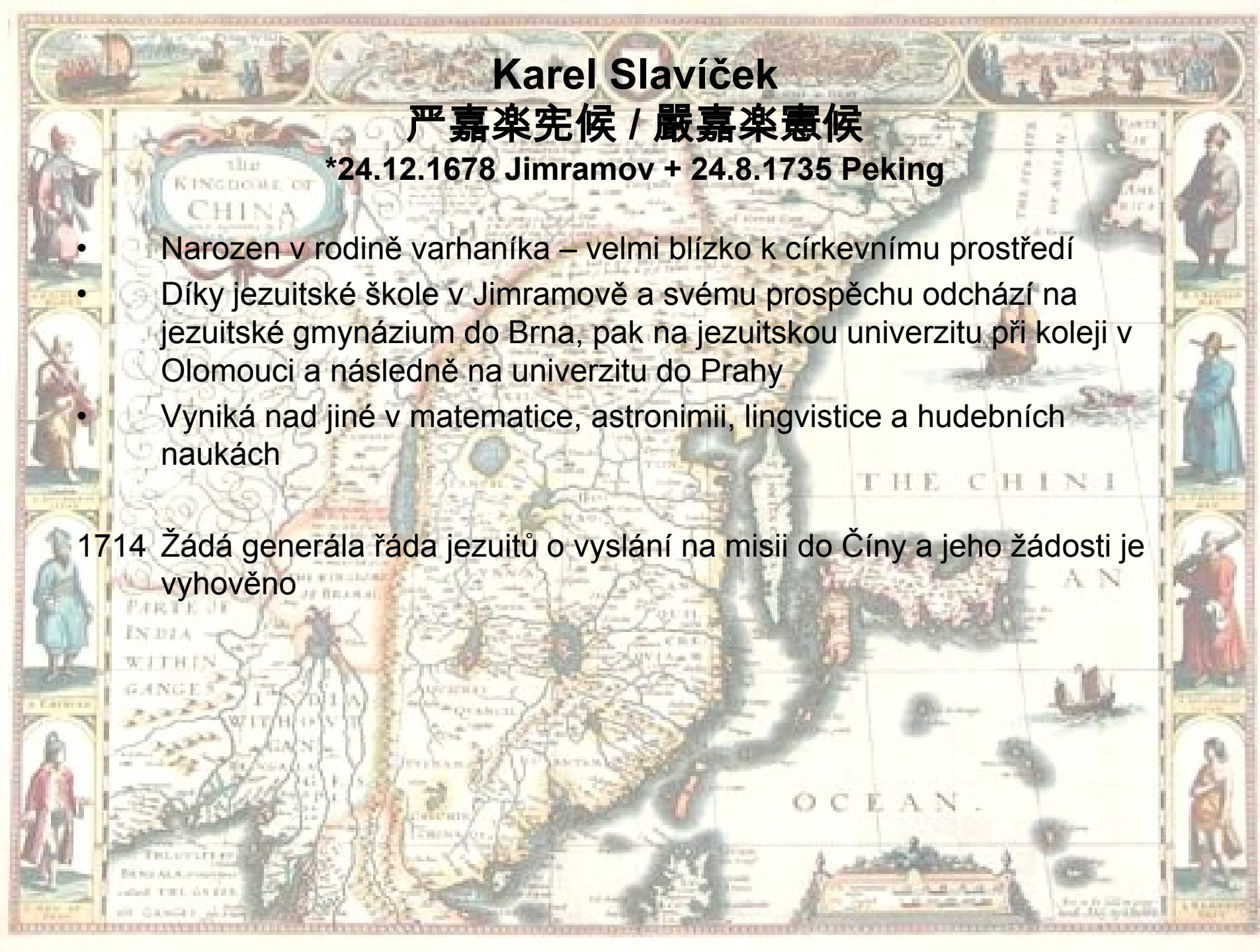
Karel Slaviček

严嘉乐宪候 / 嚴嘉樂憲候

*24.12.1678 Jimramov + 24.8.1735 Peking

- Narozen v rodině varhaníka – velmi blízko k církevnímu prostředí
- Díky jezuitské škole v Jimramově a svému prospěchu odchází na jezuitské gymnázium do Brna, pak na jezuitskou univerzitu při koleji v Olomouci a následně na univerzitu do Prahy
- Vyniká nad jiné v matematice, astronomii, lingvistice a hudebních naukách

1714 Žádá generála řáda jezuitů o vyslání na misií do Číny a jeho žádosti je vyhověno

**Michelangelo Tamburini
(1648-1730)**

Čína v době Karla Slavička

- Do Číny připlul v r. 1715 za vlády císaře Kangxi
  - Na přelomu 17. a 18. stol. se čínská vládnoucí elita hl. prostřednictvím působení jezuitských misí začíná zajímat o Evropu.
  - Produkty Evropské civilizace – zvl. Technické vymoženosti – chápány jako kuriozity

Kangxi 康熙

(*4.5.1654 +20.12.1722)

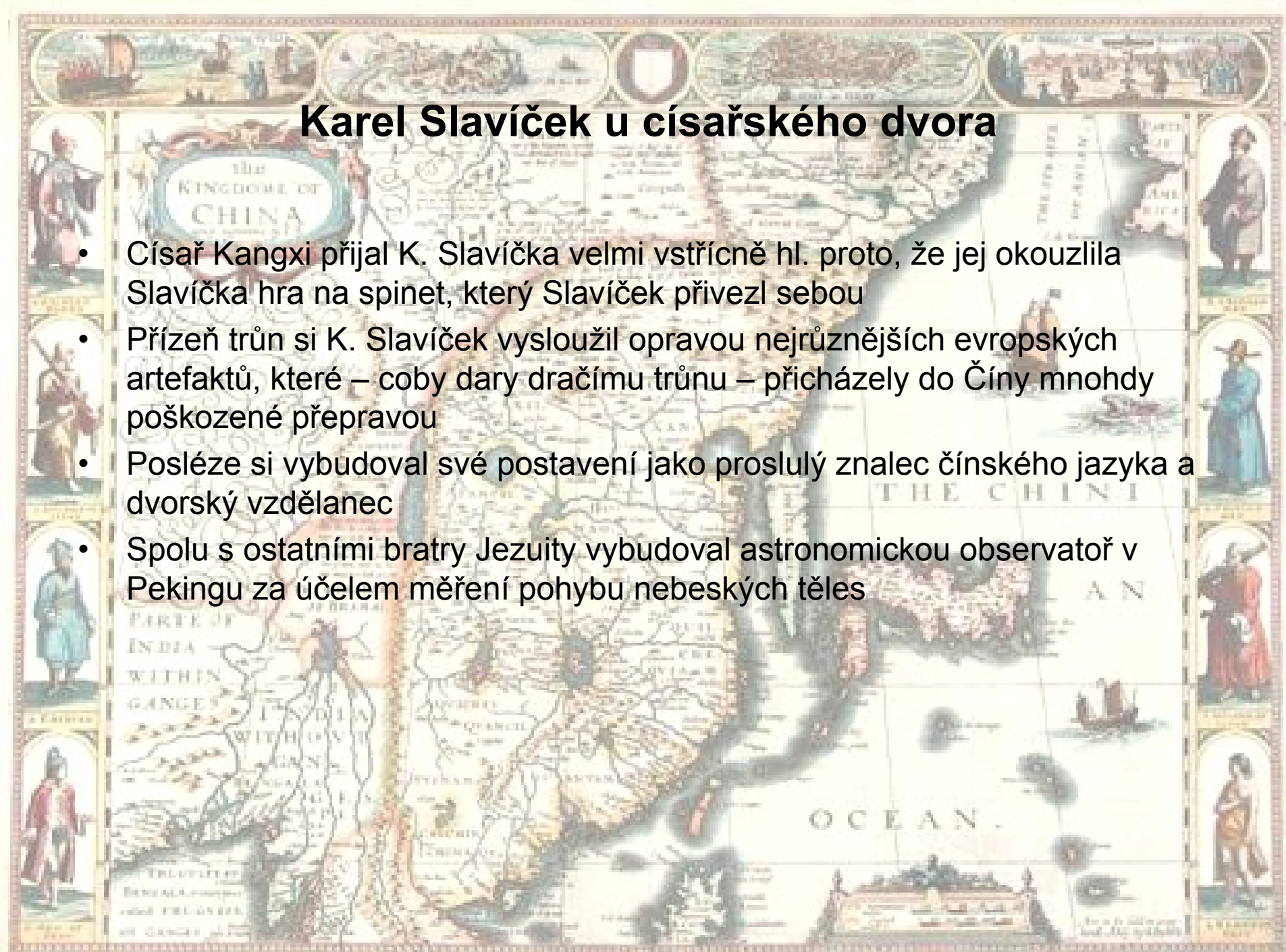
(vláda 1661-1722)

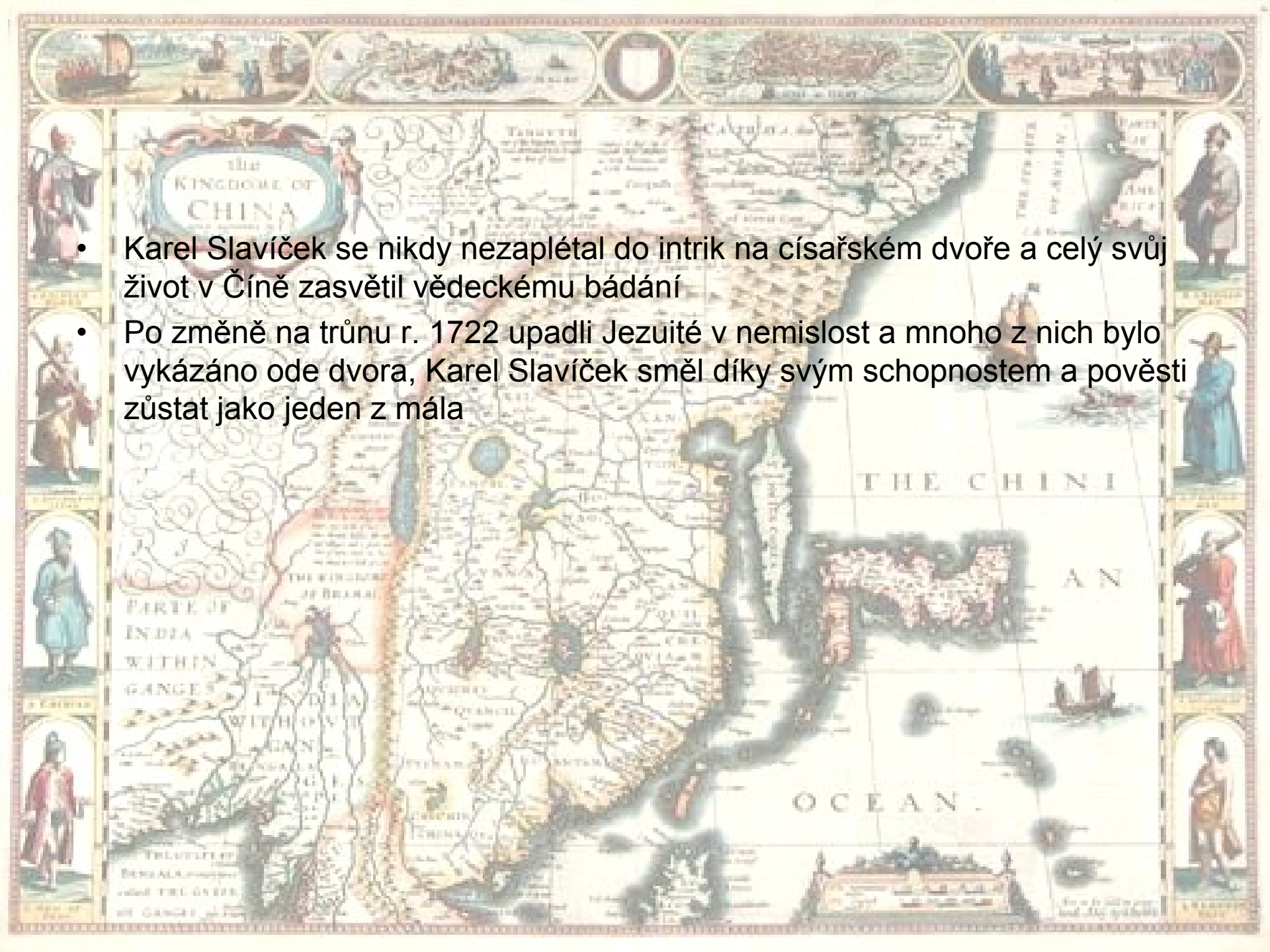
- Liboval si v evropských „kuriozitách“
- Holdoval spíše rozmařilému životu než státnickým povinnostem
- Jako vládce byl značně vzdálen svému lidu, přesto se dokázal obklopit schopnými hodnostáři, kteří Číně zajistili blahobyt

Karel Slavíček u císařského dvora

- Císař Kangxi přijal K. Slavíčka velmi vstřícně hl. proto, že jej okouznila Slavíčka hra na spinet, který Slavíček přivezl sebou
- Přízeň trůn si K. Slavíček vysloužil opravou nejrůznějších evropských artefaktů, které – coby dary dračímu trůnu – přicházely do Číny mnohdy poškozené přepravou
- Posléze si vybuodoval své postavení jako proslulý znalec čínského jazyka a dvorský vzdělanec
- Spolu s ostatními bratry Jezuity vybuodoval astronomickou observatoř v Pekingu za účelem měření pohybu nebeských těles

-
- Karel Slavíček se nikdy nezaplétal do intrik na císařském dvoře a celý svůj život v Číně zasvětil vědeckému bádání
  - Po změně na trůnu r. 1722 upadli Jezuité v nemilost a mnoho z nich bylo vykázáno ode dvora, Karel Slavíček směl díky svým schopnostem a pověsti zůstat jako jeden z mála

Yongzheng

雍正

(*13.12.1678 +8.8.1735)

(1722-1735)

- Konservativní panovník a zřejmě první oddaný Konfucíán mandžuské dynastie
- Mimočínská kultura upadá za jeho vlády v nemilost
- Mimožádně schooný panovník, který za relativně krátkou dobu svého panování pozvednul Čínu k novým výšinám, za což zaplatil životem

Přínos jezuitské misie v Číně evropské civilizaci

- **Sinologie**

- V rámci doktríny inkulturace právě Jezuité položili základy světové sinologie
- První učerenci studovali nejprve mandžuštinu, poté až čínštinu
- První slovníky čínsko-latinské s důrazem na slovní zásobu v rámci vědecko-teologických učených disputací
- Míra inkulturace popudila konzervativní kliku u papežského stolce, která nakonec dosáhla papežského zákazu těchto misijních praktik
- to vedlo ke zhoršení postavení Jezuitů u císařského dvora
- Právě Karel Slaviček se asi jako první Evropan vůbec zabýval čínskou z hudbou z hlediska hudební vědy

- **Astronomie**

- Díky přesným astronomickým pozorováním byl odstraněn problém určování zeměpisných délek
- Navzdory dogmatům papežského stolce byli jezuitští astronomové schopni přesně určit polohu pomocí hvězd – metoda určování zeměpisné šířky podle zatmění Jupiterových měsíců se používala až do pol. 19. stol.

Karel Slaviček a jeho české kořeny

- **Až do konce svého života K. Slaviček nezapomněl na své kořeny**
  - Důsledně trval na českém pravopisu svého jména a ve své bohaté korespondenci vysvětloval jeho čtení
  - Trval na odesílání kopií svých listů m.j. Do jezuitské knihovny v pražském Klementinu, aby „i žízeň po vzdělání, již převelice Češi i Moravané trpí, byla alespoň tímto nepatrným douškem zažehnána“.
  - Dle jeho současníků na něj pekingské podnebí nepůsobilo dobře a časem podlomilo jeho zdraví, přesto usilovně bádal až do konce svých dní
  - Na jeho náhrobku na hřbitově jezuitských misionářů v Pekingu lze dodnes číst latinský nápis:

**CAROLUS
SLAVIČEK
MORAVANUS**

Konec Karla Slavička

- 28. prosince 1736 napsali z Číny otcí Theofilu Sigfridu Bayerovi do Petrohradu dva jezuité o úmrtí svého druhá Karla Slavička. Byli to právě Ignác Kögler a Ondřej Pereyra, s nimiž se Slaviček před dvaceti léty přibyl do Číny z Portugalska:

„Otec Karel, vyčerpaný dlouhou nemocí, dne 24. srpna loňského roku šťastnou smrtí povznesl se, jak zbožně doufáme, do vlasti blažených, kde zabrán do nebeských souzvuků zahrnuje zajisté do žalozpěvů také písničky čínské či indické.“

Doporučená lit. k tématu

- ANDREOTTI, Guilio. *Matteo Ricii, Jezuita v Římě*. Olomouc, 2007.
- ALLAN, Ch. W. *The Jesuits at the Court of Peking*. Shanghai 1935.
- DUNNE, D. H. *Generation of Giants. The story of the Jesuits in China in the last decades of the Ming dynasty*. Notre Dame, 1962.
- PELZEL, Fr. M. *Böhmische, Mährische und Schlesische Gelehrte und Schriftsteller aus dem Orden der Jesuiten vom Anfang der Gesellschaft bis auf gegenwärtige Zeit*. Prag / Praha, 1786.
- KUBÍKOVÁ, Jiřina. *Křesťanská misie v 16. – 18. století*. Brno, 2001.
- KALISTA, Zdeněk. *Cesty ve znamení kříže*. Praha, 1947.

Děkuji za pozornost